

Halffabricaat Communication & Multimedia Design (CMD)

Vorbereiding op hbo

December 2016

Voorwoord

Beste docent,

Voor U ligt een uitgewerkt keuzedeel dat U kunt gebruiken als leidraad bij het ontwikkelen van het keuzedeel 'Voorbereiding op HBO' voor de HBO-opleiding Communication & Multimedia Design (CMD). We noemen dit een halffabricaat: het is een nadere uitwerking van een landelijk keuzedeel, maar het biedt nog voldoende ruimte aan een mbo-instelling om een eigen kleur te geven aan het eigen onderwijs.

Het halffabricaat is, in opdracht van de College van Besturen van alle 8 mbo-instellingen in Noord-Nederland, in samenwerking met de verschillende hbo- en mbo-instellingen van Noord-Nederland ontwikkeld. Er is voor deze samenwerking gekozen om de krachten te bundelen nu elke instelling voor dezelfde uitdaging staat: ontwikkel keuzedelen ter voorbereiding op de doorstroom naar het hbo (en andere keuzedelen). Er is voor samenwerking met het hbo gekozen omdat het hbo inzage heeft in de sterke en zwakke kanten van mbo'ers die studeren op het hbo. Dit alles met het doel de kansen voor een mbo'er te vergroten op het hbo.

Naast dit keuzedeel dat voorbereidt op de doorstroom naar CMD zijn of worden ook halffabricaten ontwikkeld voor:

Groen	Laboratoriumonderwijs
Hospitality	ICT
Economie	Techniek
Gezondheidszorg	Sport
Verpleegkunde	Sociale opleidingen
Kunst	

We hopen dat u een handvat in handen heeft dat enerzijds richting geeft aan de inhoud van het keuzedeel en anderzijds inzage geeft in het bestaande materiaal dat reeds beschikbaar is in de huidige samenwerkingsverbanden of in het land.

Dit betreft een algemeen advies aan meerdere instellingen. Omdat niet alle programma's afzonderlijk naast dit keuzedeel zijn gelegd, vragen wij u dit te doen ten einde overlap te voorkomen. Zowel als het gaat om overlap met de inhoud van het basis- en profieldeel als de overlap met loopbaanoriëntatie of studieloopbaanbegeleiding.

Tot slot is er een aantal tips opgenomen waarmee u uw voordeel kunt opdoen tijdens het ontwikkelen van het onderwijs.

Succes met het verder invullen van dit keuzedeel.

Namens het samenwerkingsverband in Noord-Nederland, de werkgroep Doorstroom ICT/CMD:

Peter Miedema (Friesland College)

Herman Vogt (Alfa-college)

Leo Lindeman (Alfa-college)

Alinda Straus (Friese Poort)

Ronald van Dijk (Hanzehogeschool)

Niels Doorn (Stenden Hogeschool)

Alice ter Veld (NHL)

Michaela Zwaan (procesbegeleider)

Inleiding

Doel	<p>In de uitwerking van het keuzedeel naar een onderwijsprogramma is het belangrijk dat de mbo'er het verschil ondervindt tussen studeren op het mbo en op het hbo. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat meerdere factoren van invloed zijn op studiesucces in het hbo. Daarom zijn er drie onderdelen te onderscheiden in een keuzedeel in Noord-Nederland:</p> <ul style="list-style-type: none">- studievaardigheden,- kennis en vaardigheden- beroeps- en opleidingsoriëntatie <p>Op basis hiervan zijn de volgende drie richtinggevendende doelen geformuleerd voor de inhoud van het voorliggende halffabricaat CMD:</p> <ul style="list-style-type: none">- de student maakt een bewuste en beargumenteerde keuze voor het hbo- de student vergroot zijn kans op studiesucces op het hbo door inhoudelijk goed voorbereid te zijn en door de benodigde studievaardigheden aan te leren. <p>de student heeft – voorafgaand aan de start van het hbo - inzicht in zijn eigen mogelijkheden en wensen ten aanzien van zijn (studie)loopbaan.</p>
Cluster	<p>De opleiding Communication & Multimedia Design (CMD) behoort tot het hbo-domein Creative Technologies. Dit domein bestaat uit de volgende opleidingen:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Creative Media & Game Technologies (CMGT) (croho 30036)▪ Communication & Multimedia Design (CMD) (croho 34092)▪ Fashion & Textile Technologies (FTT) (croho 30037). <p>Dit halffabricaat richt zich op de bachelor CMD. In Noord-Nederland wordt deze opleiding aangeboden door de NHL en de Hanzehogeschool.</p> <p>Voor mbo'ers uit de mbo-domeinen Economie en administratie en Handel en ondernemerschap gelden toelatingseisen in de vorm van een aanvullend toelatingsexamen wiskunde a of b. Voor doorstroom vanuit de overige mbo-domeinen gelden geen toelatingseisen. Informatie over het toelatingsexamen is te vinden op http://toelatingstoetsen.nl/toelating.</p>

Situatie schets	<p>HBO-docenten vinden dat de mbo-instroom hard werkt, op school goed in teamverband kan samenwerken en leren en dat ze, meer dan havisten, het contact met de docent zoeken. Engels, wat veel gebruikt wordt in het hoger onderwijs, is over het algemeen geen probleem. Omdat mbo'ers al een beroepsopleiding hebben afgesloten, zijn ze vaak goed in de uitvoering, bezitten goede grafische vaardigheden en hebben kennis van het werkveld. Daardoor hebben ze – anders dan veel havisten - een behoorlijk goed beeld van het werkveld. Wel hebben ze vaak een minder goed beeld van wat ze kunnen verwachten van de hbo-opleiding.</p> <p>Tegelijkertijd hebben mbo'ers het niet altijd gemakkelijk op het HBO. Gebrekkige studievaardigheden zijn de belangrijkste reden voor uitval. HBO-docenten ervaren dat veel mbo'ers aanvankelijk moeite hebben met het tempo en het zelfstandig werken en studeren op hbo-niveau, vooral bij de leervakken. Sommige mbo'ers starten te laat met echt studeren omdat ze denken dat ze voldoende aan hun kennis en vaardigheden uit de mbo-opleiding hebben. De bereidheid tot theoretische verdieping is een aandachtspunt, evenals studievaardigheden als <i>Informatie zoeken en verwerken; Onderzoeken en Analyseren</i>. Daarnaast moeten veel mbo'ers vaardigheden op het gebied van conceptueel en logisch denken en reflecteren nog verder ontwikkelen. Ook het lezen van Nederlandse en Engelse teksten met hoge informatiedichtheid is voor een behoorlijk aantal mbo'ers lastig. Dat geldt eveneens voor het schrijven van rapporten – in het bijzonder als het gaat om de structuur, argumentatie, onderbouwing en taalgebruik.</p> <p>De doorstroomgegevens voor cohort 2014 laten de volgende uitvalcijfers zien voor HBO-CMD (gemeten over alle noordelijke HBO-instellingen die de betreffende opleiding aanbieden):</p> <p><u>Opleiding HBO CMD</u> Instroom Mbo cohort 2013 = 166 Uitval na 1 jaar = 37 (22%) Instroom Mbo cohort 2014 = 202 Uitval na 1 jaar = 42 (21%)</p>
Plaats in curriculum	<p>De werkgroep adviseert om het generieke keuzedeel Voorbereiding HBO (240 sbu, code K0125) in het tweede jaar van de mbo-opleiding aan te bieden. Door het oriënterende karakter van dit keuzedeel kan het een ondersteunende functie hebben in het keuzeprocés van mbo-studenten.</p>
Opbouw en urenverdeling	<p>In het voorliggende halffabricaat voor het keuzedeel Voorbereiding HBO zijn de volgende onderdelen uitgewerkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studievaardigheden - Kennis en vaardigheden - Project - Beroeps- en opleidingsoriëntatie <p>De omvang van het keuzedeel bedraagt 240 sbu. Het is ter invulling van de ontwikkelaar / docent hoe deze uren verdeeld worden over de verschillende onderdelen. Dat geldt eveneens voor de verdeling BOT / BPV / zelfstudie.</p>
Vervolg op hbo	<p>Een succesvolle afronding van het keuzedeel Voorbereiding HBO leidt vooralsnog niet generiek tot vrijstellingen in de HBO-opleiding CMD van de NHL en de Hanzehogeschool.</p>

Inhoud en toetsing

Studievaardigheden	<p>Er is veel (internationaal) onderzoek verricht naar factoren die van belang zijn voor studiesucces in het hoger onderwijs. Studievaardigheden blijken in belangrijke mate bij te dragen aan studiesucces in het hbo. Het Noordelijk Samenwerkingsverband MBO-HBO heeft een set met tien studievaardigheden opgesteld die bijdragen aan een succesvolle doorstroom (brochure). Het betreft:</p> <ul style="list-style-type: none">- Plannen en zelfstandig werken- Teksten lezen en leren- Informatie zoeken en verwerken- Presenteren- Verslagen maken- Onderzoeken- Reflecteren- Analyseren- Samenwerken- ICT inzetten <p>De werkgroep adviseert om in de uitwerking van het keuzedeel Voorbereiding HBO-CMD deze studievaardigheden mee te nemen, met daarbij extra aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none">- Informatie zoeken en verwerken- Onderzoeken- Analyseren- Presenteren- Reflecteren <p>De studievaardigheden kunnen worden geïntegreerd in de verschillende onderdelen van het keuzedeel. Het doen van onderzoek kan bijvoorbeeld onderdeel zijn van een project of een opdracht in het kader van studieloopbaanoriëntatie.</p>
Kennis en vaardigheden	<p>In het keuzedeel Voorbereiding HBO is opgenomen dat de student in projectgroepen werkt aan een of meer opdrachten of beroepstaken die voorbereidend zijn op het niveau in het hbo. Vergeleken met het mbo zullen studenten op het hbo meer bezig zijn met het ontwikkelproces dat vooraf gaat aan het uitvoerende deel van de werkzaamheden. Belangrijke aspecten daarin zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">☐ eigenaarschap van het project☐ design thinking☐ werken via de scrum-methode☐ conceptueel denken

Project	<p>Voorbeelden van mogelijke invullingen voor projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Maak in opdracht van een bedrijf dat zich bezig houdt met uitleganimaties een infographic voor een van hun opdrachtgevers. ☐ Ontwerp een multimediale bewustwordingscampagne voor VVN over het voeren van verlichting op de fiets. ☐ Ontwerp een multimediale uiting voor een opdrachtgever om aan ouders en hun kinderen duidelijk te maken wat de mogelijkheden zijn op het voortgezet onderwijs. <p>Voor het ontwikkelen van een project kan eventueel samenwerking met het hbo gezocht worden.</p>
Oriëntatie op beroep en opleiding	<p>De oriëntatie op hbo-opleidingen en -beroepen is aanvullend op de reguliere loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het mbo. In deze paragraaf worden eerst de doelen van actieve keuzebegeleiding in Noord-Nederland toegelicht. Vervolgens wordt een aanzet gegeven voor de invulling van dit onderdeel.</p> <p>De <u>doelen van actieve keuzebegeleiding</u> in Noord-Nederland:</p> <p>De mbo’er heeft een actief keuzeproces doorlopen wanneer hij weet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. waarom hij voor werken en/of doorleren kiest (motievenreflectie) 2. wat hij (niet) kan in relatie tot de te maken keuze (capaciteitenreflectie) <p>en dat hij:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. actief is en stappen zet ter voorbereiding van de gemaakte keuze (zelfsturing) 4. de manier van onderwijs op de vervolgopleiding heeft ervaren (opleidingsexploratie) 5. een realistisch beeld heeft van het gekozen beroepenveld (werkexploratie; netwerken) <p>Indien de mbo’er een hbo-opleiding kiest, dan zorgt bovenstaand proces er tevens voor dat de mbo’er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. reële verwachtingen heeft van de hbo-opleiding 7. weet welke inspanningen van hem worden verwacht op de hbo-opleiding 8. weet welke inhoudelijke voorkennis van hem gevraagd wordt 9. weet aan welke inschrijvings- en toelatingseisen hij moet voldoen <p>We gaan er vanuit dat de student zowel in het basis- en profieldeel van het kwalificatiedossier als in het keuzedeel begeleid wordt bij het maken van loopbaankeuzes. Belangrijk is dat dit laatste bewust en wel overwogen gebeurt en begeleiding door een slb’er speelt daarin een belangrijke rol. De slb’er kan op basis van resultaten en gedrag kijken of een student het aan kan en met de student in gesprek gaan over zijn/haar ambities. Een aantal interessante instrumenten over Loopbaanbegeleiding op het mbo is te vinden op www.lob4mbo.nl.</p> <p>Hoewel een keuzeproces niet altijd even gestructureerd verloopt, verloopt dit vaak van brede oriëntatie naar steeds specifiekere en meer verdiepend. Hierna volgen enkele suggesties voor de begeleiding van de oriëntatiefase van studenten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Motievenreflectie</i> <p>Er zijn verschillende motieven om voor doorstuderen op het hbo te kiezen. Laat de student zijn motieven in kaart brengen aan de hand van http://www.carrieretijger.nl/opleiding/ho/mbo-hbo.</p>

Oriëntatie op beroep en opleiding	<p><i>2. Kwaliteitenreflectie</i></p> <p>Motivatie alleen is niet genoeg als voorbereiding op een vervolgstudie in het hbo. De student moet inzicht krijgen in wat nodig is voor een hbo-opleiding, wat hij op het hbo moet doen en of hij hiervoor geschikt is. Een suggestie is om hierbij oud-studenten in te schakelen die al studeren op het hbo en hen voorlichting te laten verzorgen over het nut van het volgen van doorstroomonderwijs. Ook is het mogelijk om een studievoorlichter van het hbo te benaderen om op de mbo-instelling te komen om vragen te beantwoorden. Daarnaast kan de volgende opdracht worden gebruikt om een student te laten <u>reflecteren</u> op de eigen kwaliteiten:</p> <p>De opdracht bestaat uit twee onderdelen: een interview en een reflectie. Doel is dat de student zich verdiept in relevante beroepen in het werkveld (mbo/hbo), in de vakinhoud, in relevante hbo-opleidingen en vervolgens reflecteert op deze beroepen en opleidingen in relatie tot zijn eigen kwaliteiten. Het resultaat is een <u>product naar keuze</u> van de student waarin de uitkomsten van de beide onderdelen wordt weergegeven, bijvoorbeeld in de vorm van een (elevator)pitch/presentatie, een filmpje of een verslag.</p> <p><i>Opdrachtbeschrijving</i></p> <p>a) In de interviewopdracht verzamelen studenten in tweetallen informatie over opleiding en beroep. Aanbevolen wordt minstens twee opleidingen te bezoeken, bij voorkeur bij verschillende hogescholen. De studenten nemen interviews af bij bijvoorbeeld docenten, hbo-studenten en in het werkveld.</p> <p>b) In de reflectieopdracht beantwoordt de student de volgende 2 vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Wie ben ik? Wat zijn mijn kwaliteiten? De student onderbouwt de reflectie met voorbeelden of geeft eigen kwaliteiten weer met behulp van metaforen. <p>Wat wil ik gaan doen? De student trekt een (voorlopige) conclusie over vervolgstappen in zijn (studie)loopbaan ten aanzien van een mogelijk beroep en het volgen van een relevante hbo-opleiding.</p>
-----------------------------------	--

3. *Werkveld- en beroepsoriëntatie*

Geef de studenten – al dan niet tijdens een stage - de opdracht om het werkveld te onderzoeken door medewerkers in een bedrijf of organisatie te bevragen. Laat de studenten de volgende vragen beantwoorden:

- Hoe is het personeelsbestand qua opleidingsniveau opgebouwd?
- Welke verschillen zie je in het bedrijf tussen werkzaamheden op mbo- en hbo niveau?
- Interview enkele medewerkers in het bedrijf die werkzaamheden op mbo- en hbo-niveau uitvoeren. Ga na welke werkzaamheden deze personen uitvoeren, welke opleidingen zij hebben gedaan en wat de inhoud van deze opleidingen is geweest.
- Analyseer na de vraaggesprekken wat de overeenkomsten en verschillen tussen de werkzaamheden en opleidingen van deze personen zijn. Kijk daarbij goed naar het verschil tussen mbo en hbo niveau.
- Welke werkzaamheden spreekt de student het meest aan? Laat hem onderzoeken welke hbo-opleiding(en) je hiervoor tegenwoordig kunt volgen. Welke minoren horen daarbij?

4. *Hoorcolleges*

Het volgen van hoorcolleges is een veelvoorkomende werkvorm in het hbo en vraagt specifieke vaardigheden. Mbo'ers zullen er over het algemeen weinig tot geen ervaring mee hebben. Daarom wordt geadviseerd om een of meer hoorcolleges op te nemen in het keuzedeel Voorbereiding HBO. Soms zullen studenten tijdens meeloopdagen hoorcolleges kunnen volgen, maar het is vaak ook mogelijk om dit in samenspraak met collega-docenten van het hbo te organiseren als onderdeel van het keuzedeel.

5. *Open dagen, proefstuderen en meeloopdagen*

Stimuleer studenten om open dagen van verschillende hogescholen te bezoeken en meeloop-/oriëntatiedagen op de hogeschool van hun eerste keuze te volgen. Vraag hen om zich ook te verdiepen in de meer praktische zaken bij het kiezen van een opleiding, zoals inschrijving, toelatingseisen, financiering, het wonen op kamers en het studentenleven. Zie ook: <http://www.carrieretijger.nl/opleiding/ho/mbo-hbo/voorbereiden-overstap>. Ondersteun studenten actief in de voorbereiding van open dagen en meeloopdagen door hen vooraf vragen te laten opstellen en achteraf te laten reflecteren.

Tips voor ontwikkelaar

Werkvormen	<p>Evenals in het mbo gebruikt een hbo-opleiding werkvormen die passen binnen het onderwijskundig concept. In veel opleidingen worden hoor- en werkcolleges aangeboden, maar er wordt ook gewerkt met vormen van spreekuren in onderwijsconcepten waar veel zelfstandigheid van de student verwacht wordt.</p> <ul style="list-style-type: none"> □ <i>Hoorcolleges: kennisoverdracht; grote groepen (tot wel 180 studenten); geringe mate van interactie tussen docent - student; duur: 45 - 90 minuten.</i> □ <i>Werkcollege: actieve werkvormen; kleine groepen (tot ± 30); interactie tussen student en docent; duur: varieert.</i> <p><i>Soms worden hoor- en werkcolleges opgenomen en zijn ze digitaal beschikbaar, waardoor studenten ze elders op een later moment (opnieuw) kunnen volgen.</i></p> <p>Bij de opleiding CMD van de NHL kunnen studenten in het eerste jaar kerncolleges (vergelijkbaar met hoorcolleges) en verdiepingscolleges volgen. Samenwerkend leren staat hoog in het vaandel en komt tot uitdrukking in het werken aan projecten. Hierbij kunnen studenten individueel of in teamverband gebruik maken van consulten.</p> <p>De werkgroep adviseert om in het keuzedeel enkele hoorcolleges op te nemen, liefst te volgen op een hogeschool in de buurt. Aan de hogeschool kan gevraagd worden om hier medewerking aan te verlenen. Alternatief kan een hbo-docent of –student worden uitgenodigd om als gastdocent onderdelen van het keuzedeel (workshops) op de locatie van de mbo-school te verzorgen. Een ander alternatief is om de mbo-studenten online colleges van de hogeschool te laten kijken.</p>
Context	<p>Aanbevolen wordt de invulling van het keuzedeel te situeren in een uitdagende en aantrekkelijke beroepscontext. Opdrachten zijn bij voorkeur gekoppeld aan de beroepspraktijk. Mbo'ers zijn gewend om aan projecten/opdrachten te werken. De meeste opdrachten zijn vrij concreet en in een duidelijk gedefinieerde context. Soms is het ook goed om de opdracht minder concreet te maken (wat is de opdracht precies? Wat wil de opdrachtgever precies?) of de context minder duidelijk te definiëren. Dit heeft als voordeel dat de student zelf beter gaat nadenken. Vaak heeft de opdrachtgever zelf al een oplossing voor een probleem in gedachten, hij vraagt dan deze oplossing uit te voeren. Een hbo'er moet in staat zijn om zelf het probleem te analyseren en met oplossingen te komen, dit kunnen ook andere oplossingen zijn dan de opdrachtgever zelf gedacht had. Voor suggesties voor projecten zie het kopje Projecten in dit document.</p>

Examinering	
Examinering	<p>Examinering van de keuzedelen is verplicht vanaf 1 augustus 2016, maar het resultaat weegt nog niet mee bij het al dan niet behalen van het diploma. Het streven is vanaf cohort 2018-2019 het behaalde resultaat van een keuzedeel mee te laten tellen in de slaag-/zakregeling. In een later stadium moet dus nader onderzocht worden of onderstaande opzet voldoet aan het landelijke toezichtskader mbo en hoe het examen opgenomen wordt in de opleiding.</p> <p>Een student gaat zich door middel van dit keuzedeel ook voorbereiden op de wijze van toetsing zoals die in het hbo gebeurt. Het hbo kent verschillende toetsvormen, zoals tentamens (begrip en toepassen van kennis), assessments, projectverslagen, projectpresentaties, practica-verslagen en beroepsproducten. Soms wordt er ook gewerkt met oefentoetsen, zodat studenten zich vooraf een beeld kunnen vormen van de wijze van beoordeling.</p> <p>De opleiding CMD van de NHL werkt bijvoorbeeld met assessments waarin de competenties individueel integraal worden beoordeeld. Er wordt gekeken naar kennis, vaardigheden en attitude die zijn ontwikkeld in de beroepscontext. Een assessment bestaat uit een gesprek (criterium gericht interview) op basis van ingeleverde documentatie. Uitgangspunt voor de beoordeling is het groeiportfolio, waarin de student duidelijk maakt hoe hij zich heeft ontwikkeld op de door hem vastgestelde leerdoelen.</p> <p>De werkgroep adviseert om de verschillende onderdelen in het keuzedeel Voorbereiding HBO te examineren met een assessment. Dit assessment kan bestaan uit de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ het bijhouden van een groeiportfolio, ☐ het geven van een presentatie, ☐ het aanleveren van documentatie op inhoud van project, ☐ reflectie op de eigen ontwikkeling en de ontwikkeling van de studievaardigheden die aan de orde zijn geweest ☐ de eigen ontwikkeldoelen van de student voor het laatste jaar van de mbo-opleiding. <p>Geadviseerd wordt om een hbo-docent of –student bij het assessment te betrekken.</p>

Bestaand doorstroomonderwijs	
<p>De opleiding CMD van de NHL verleent studenten met een recent afgeronde mbo opleiding Mediavorming, Applicatie- en Mediaontwikkeling en Game Artist maximaal 15 ECT vrijstellingen in de propedeutische fase van de studie. Dit geeft de student de ruimte om in het eerste jaar te kunnen focussen op nieuwe competenties die in het hbo van belang zijn. Het is hiermee mogelijk dat mbo studenten al voor het einde van het studiejaar hun propedeuse hebben behaald. Zij kunnen in de resterende tijd alvast gaan werken aan competenties op gevorderd niveau, waarmee zij een voorsprong nemen op de hoofdfase.</p> <p>CMD van de NHL biedt daarnaast de mogelijkheid voor mbo studenten die met zekerheid willen doorstromen, om al in het laatste deel van hun studie op het mbo, de proeve van bekwaamheid te doen bij CMD. Studenten kunnen dan meedoen in het laatste project van de propedeuse. Behaalde ECT's kunnen het jaar daarop verzilverd worden als de student zich ook echt inschrijft bij CMD Leeuwarden. Dit wordt het zwaluwstaarttraject genoemd.</p> <p>De afgelopen jaren zijn er positieve ervaringen opgebouwd met een langere vorm van zo'n zwaluwstaarttraject met het Alfa College, Friese Poort Drachten en het Noorderpoort College. <u>Contactpersoon voor docenten uit het mbo: Alice ter Veld</u></p>	

Verantwoording t.o.v. landelijk keuzede(e)l(en)

Voor examinering van de keuzedelen gelden dezelfde kaders als voor examinering van de kwalificatie. Dat betekent dat er voor het examen van het keuzedeel een gestandaardiseerd exameninstrument moet zijn waarin de examenvorm, beoordelingscriteria en het proces omschreven staan. Integratie van examinering van de kwalificatie en keuzedelen mag, maar het oordeel moet per keuzedeel herleidbaar zijn.

In Noord-Nederland is gekozen voor de driedeling Studievaardigheden, Oriëntatie op Opleiding & Beroep en Kennis & Vaardigheden. In het Generieke keuzedeel 'Vorbereiding hbo' zijn vijf onderdelen opgenomen:

- a. treft voorbereidingen voor het volgen van een hbo-opleiding
- b. oriënteert zich op hbo-opleidingen en –beroepen
- c. zoekt, selecteert en analyseert informatie t.b.v. een (studie)opdracht
- d. werkt samen in projectgroepen
- e. reflecteert op gedrag en resultaten

Onderdeel e komt terug in alle opdrachten / suggesties voor projecten in dit halffabricaat. De onderdelen a, b en c komen terug in de opdrachten zoals beschreven bij opleidings- en beroepsoriëntatie. Onderdeel d komt terug in de projecten die staan beschreven bij het onderdeel project.

Bijlagen:

1. Uitleg onderwijsconcept CMD Leeuwarden (NHL) voor studenten
2. Projectvoorbeeld CMD Leeuwarden (NHL)
3. Uitleg Projectmanagement NHL CMD voor studenten (inclusief uitleg scrum-methode)

Bijlage 1

1 Werken, leren en doen bij CMD

Om als student je weg te vinden door CMD merk je al snel dat het stellen van vragen hier een centrale rol in speelt. Vanaf de 1e periode begin je al, door jezelf vragen te stellen om je dromen, ambities, talenten, uitdagingen en valkuilen inzichtelijk te maken. Daarnaast start je met een projectgroep, waar je dezelfde vragen aan elkaar kan stellen, naast het stellen van vragen om richting te geven aan research, concept en design. Kortom: zonder het stellen van vragen blijf je schaduw achterna hollen. Het is dus belangrijk je in de 1e periode ervaart wat het belang en de kracht is van het stellen van vragen.

1.1 Community's

Een community is een verzameling van ongeveer 5 projectgroepen (ca. 30 studenten) en een aantal docenten. Elke community heeft een community-eigenaar. Deze community-eigenaar is eerste aanspreekpunt waar je terecht kunt voor vragen over bijvoorbeeld het project of de opleiding. Elke community beschikt twee dagen per week (ma/wo of di/do) over een eigen ruimte. Op vrijdag is de ruimte voor beide community's beschikbaar.

Op je rooster kun je vinden waar en wanneer de ruimte voor jouw community beschikbaar is.

De docenten van jouw community zullen regelmatig bij de community zitten of langskomen. Daarnaast worden er wekelijks verschillende community-activiteiten georganiseerd. Deze activiteiten hebben verschillende thema's en invullingen. Ze sluiten aan bij het proces waar je op dat moment mee bezig bent. Zo wordt er in de eerste twee weken veel aandacht besteed aan kennismaking met de opleiding, docenten, werkwijze en het verkennen van de opdracht.

1.2 Projectgroepen

Je werkt aan het project in een projectgroep. Deze groep bestaat uit ca. 6 personen. Je krijgt een tutor toegewezen die met name het groepsproces zal observeren. Ook kun je bij hem of haar terecht met problemen en/of vragen die niet vakspecifiek zijn, zoals wat je kunt doen met een medestudent die zich niet aan de gemaakte afspraken houdt. Je dient zelf als projectgroep contact te zoeken met je tutor voor een allereerste afspraak.

Als projectgroep vergader je regelmatig. Deze vergaderingen worden door de projectleden zelf voorgezeten en genotuleerd. Eén keer per week nodig je jouw tutor uit voor een vergadering. Zijn taak is om jullie als team en individuen te observeren en feedback te geven op jullie manier van samenwerking, vergaderen, etc.

Je zult na elke periode opnieuw ingedeeld worden in groepen. Deze zullen weer binnen de community gevormd worden. Hierbij wordt je zoveel mogelijk bij mensen ingedeeld met wie je nog niet gewerkt hebt.

1.3 Docententeam

Naast de community-eigenaar zijn er ook vele anderen bij wie je terecht kunt als het gaat om vakspecifieke kennis. Dit gaat meestal in de vorm van colleges en consulten. Kijk in het onderstaande schema welke vakdocenten voor jouw community beschikbaar zijn.

1.4 Consultants per community, per competentie

* Qualitymonitoring & Implementation heeft als doel om controle op de kwaliteit te houden en om beter eindproduct te krijgen. Deze competentie kan je binnen verschillende vakgebieden uitvoeren, afhankelijk van het beoogde eindproduct. Als je bijvoorbeeld een website wil maken, dan kan je het beste je testplan bespreken met een technische docent. Wil je een video maken, ga dan naar de video docent. Wil je als projectmanager je bezig gaan houden met de kwaliteitscontrole van het projectproces ga dan naar een consultant van projectmanagement.

** Wil je eens sparren over je plan voor Sharing, Communication, Growth & Reflection of Multidisciplinary Teamwork? Vraag je je af hoe je activiteiten SMART kunt formuleren? Waar je ambities liggen? Wil je de communicatie met de opdrachtgever verbeteren? Of de samenwerking in de groep? Dit kan bij Heavy Mental: dagelijks vanaf 9:00 uur in ruimte. Je bent welkom bij de PPO docenten die daar beurtelings inloop uur hebben.

Heavy Mental? Alles wat raakt aan persoonlijke en zakelijke ontwikkeling onder de aandacht brengt, verdiept, stimuleert, inspireert, aanwakkert en op gang brengt. Loop binnen!

1.5 Consulten

Wanneer je wat meer tijd wilt hebben met je groep om samen met een docent jullie product te bespreken, dan kun je een consult aanvragen. Dit kun je via de CMD website doen, via e-mail of door even bij de docent langs te gaan. Je hebt dan ongeveer een half uur om samen met de vakdocent om specifieke vragen te stellen. Het is heel verstandig om veel gebruik te maken van consulten. Ook wanneer je nog geen product hebt om te laten zien, is een consult heel nuttig. Wanneer je per vakgebied een aantal consulten regelt, blijkt dat de producten aanzienlijk beter van kwaliteit worden en dat de slagingskans bij het assessment groter is.

1.6 Kerncolleges

Deze colleges omvatten de kern van de periode. Deze colleges staan vast op het rooster, hiervoor is geen inschrijving nodig.

- Community
- Research
- Concepting
- Design: grafisch
- Design: functioneel/ technisch
- Quality Monitoring
- Project management
- Production Printmedia
- Community
- Production Audio
- Production Video
- Production Programmeren
- Teamwork
- Growth & Reflection
- Communicate
- Share

Kernwaarden

Gedrevenheid: De colleges hebben een activerend en inspirerend karakter. Door de colleges kun je beter aan de slag.

Nieuwsgierigheid: De colleges activeren je om vragen te gaan stellen, op onderzoek uit te gaan en om je heen te gaan kijken.

Verantwoordelijkheid: Door deze colleges krijg je meer inzicht van het belang van het verantwoorden van je keuzes.

1.7 Verdiepingscolleges

Ben je op zoek naar meer verdieping in een vakgebied dan biedt een verdiepingscollege je die mogelijkheid. Via de CMD site is het mogelijk om je in te schrijven voor een verdiepingscollege. Per college wordt aangegeven waar het college globaal over gaat, hoeveel mensen zich kunnen inschrijven, wie het geeft en welke vorm gehanteerd wordt.

Is er een grote vraag naar andere inhoud van de verdiepingscolleges, dan kun je hier op het forum een verzoek doen of een consult aanvragen bij een vakdocent.

Zodra er voldoende inschrijvingen zijn wordt het verdiepingscollege geroosterd en krijgen de ingeschrevenen hier bericht van.

Kernwaarde

Gedrevenheid: De colleges/workshops hebben een activerend en inspirerend karakter. Ten opzichte van de kerncolleges bieden deze colleges specifiekere verdieping.

Overweeg het inschrijven voor verdiepingscolleges zorgvuldig. Wanneer je inschrijft voor een college, dan verwachten we ook dat je daar aanwezig bent. Lukt het niet om bij een college te verschijnen, geef dit dan tijdig door aan de betreffende docent en schrijf je uit op de CMD site.

1.8 Passiecolleges

Deze colleges staan in het teken van passie. Passie van mensen voor een vak, een onderwerp, een visie of droom. Jullie maken kennis met de verschillende docenten, studenten van CMD en mensen uit het bedrijfsleven. In de colleges staan een mix van persoonlijke achtergrond, passie (waar word je echt enthousiast van?) en een speciale boodschap (wat kun je meenemen naar je project?) centraal.

Kernwaarden:

Gedrevenheid: De colleges hebben een activerend en inspirerend karakter. De (gast)docent/studenten geven een referentiekader van mogelijkheden en kunnen als voorbeeld dienen.

Laagdrempeligheid: De colleges laten je kennismaken met de persoonlijke kant van CMD. Gezichten krijgen een verhaal en een label en bieden je zo meer inzicht achter de persoon zelf.

Nieuwsgierigheid: De colleges hebben een blikverruimend karakter en laten de vele mogelijkheden zien die er bestaan binnen multimedia.

Openheid: De colleges staan in het teken van passiedeling. Jullie krijgen persoonsgerichte verhalen en ervaringen van (gast)docenten/studenten te horen. De spreker deelt kennis, ervaringen en inzichten.

Verantwoordelijkheid: De colleges laten zien wat er allemaal mogelijk is als je zelf je keuzes maakt en je passie volgt. De colleges helpen je om zelf verantwoordelijkheid te (kunnen) nemen.

2 Studievoortgang

2.1 Mentorgesprekken

Binnen de opleiding zal je veel samenwerken met andere studenten. Wel ben je zelf verantwoordelijk voor de inrichting van je studie. Hoe je dit aan kunt pakken bespreek je met je mentor. Deze gesprekken vinden drie keer per periode plaats, waarbij de derde vooral een evaluerend karakter heeft. De andere gesprekken zullen met name

gaan over het opstellen van je groeiportfolio. De voorgeschreven weken zijn richtlijnen.

2.2 Groeiportfolio

In de eerste periode zal het groeiportfolio voornamelijk nog een omschrijving zijn over wat je wil gaan doen. Hierin staan, naast je persoonlijk gegevens, ook aan welke competenties je gaat werken en hoe je dit wilt gaan doen. In je groeiportfolio probeer je antwoord te geven op de vragen: "wat wil ik?" "wat kan ik"? en als het je lukt probeer je ook te omschrijven welke groei je wilt maken door het formuleren van leerdoelen.

Aan het begin van de volgende periode ga je reflecteren op wat je hebt geleerd en hoe dat proces is verlopen. Daarbij kijk je ook naar de feedback die je hebt ontvangen. Hiermee kan je dan weer aan de slag om een nieuw plan te schrijven voor de tweede periode. Op deze manier ontwikkelt zich een groeiportfolio dat inzicht geeft in jouw ontwikkeling binnen de opleiding.

Voor het eerste mentorgesprek stel je in je groeiportfolio een lijstje samen van competenties waar jij aan wilt gaan werken in deze periode. Hierbij omschrijf je ook hoe je dit wilt gaan doen en wat daarbij je leerdoelen zijn.

Belangrijk is dat je de competenties in overleg met een vakdocent opneemt in je groeiportfolio. Je mentor geeft door het zetten van een handtekening zijn goedkeuring voor het geheel en daarmee verkrijgt je toegang tot assessments.

In projectweek 5 pas je je groeiportfolio aan: je controleert of de lijst met competenties nog klopt en geeft per competentie aan welke activiteiten je al hebt gedaan om competent te worden en wat er eventueel nog moet gebeuren voor je dit bent. Voor de assessments maak je je groeiportfolio op dezelfde wijze up-to-date.

Voor volgende periodes geldt: wanneer je competenties opneemt die je ook in de vorige periode hebt opgenomen, geef dan duidelijk aan wat verbeterpunten zijn. Gebruik hiervoor de feedbackformulieren van assessments, je reflectieverslagen, etc.

2.3 Studieadvies

Het doel van het eerste jaar is natuurlijk om je propedeuse te behalen! Aan het einde het eerste studiejaar, brengt de examencommissie aan iedere student een advies uit over de voortzetting van zijn/haar studie. Dit advies kan een positief of een negatief bindend studieadvies zijn. Een negatief bindend studieadvies krijg je als je niet voldoet aan de norm, met als gevolg dat je niet verder mag studeren bij de opleiding Communication & Multimedia Design aan de NHL Hogeschool. Je voldoet aan de norm als je aan voor 4 juli 2015 tenminste 51 ec's hebt behaald.

Er kunnen echter persoonlijke omstandigheden zijn die van invloed zijn geweest op je studievoortgang. Maak hier tijdig een melding van bij de examencommissie, zodat hier eventueel rekening mee gehouden kan worden.

Bijlage 2 Voorbeeldproject

De opdrachtgever Uitleganimatie

"Je hebt een goed concept, product of ingewikkeld proces..."

Om dit goed uit te leggen is een uitleganimatie voor jouw organisatie de oplossing. We maken van jouw verhaal een aantrekkelijke animatie waarin we jouw doelgroep overtuigen van jouw boodschap. Simpel, helder en effectief.

Werkwijze van verhaal tot product:

Of je nu uiteindelijk een animatie, illustratie of koffer wilt. Het draait allemaal om jouw verhaal dat goed verteld moet worden. We moeten jouw verhaal doorgronden, de essentie eruit halen en deze op heldere en aantrekkelijke wijze uitleggen aan de doelgroep.

Over ons:

Met grote ogen keken we naar de heren in Amerika van CommonCraft. Fantastisch hoe ze in korte tijd zulke complexe onderwerpen konden uitleggen. In Nederland gebeurde dit nog niet echt en we zagen een kans om hier op in te springen. We bedachten een voor de hand liggende, zelfuitleggende term; Uitleganimatie.

"Sindsdien hebben we een hoop organisaties mogen helpen om hun probleem, vraag of proces met een uitleganimatie uit te leggen. Sinds kort hebben we daar de uitlegillustratie aan toegevoegd. Weer een zelfbedachte term. (Dit is een vernederlandsing van de term info-graphic, een term, die de helft van de Nederlanders niet kent en daarom niet bruikbaar is.)

Ondertussen zitten we niet stil en ontwikkelen we nieuwe ideeën en blijven onszelf verbeteren in waar we goed in zijn: Dingen uitleggen. Voor hebben we een fantastisch leerzaam project mogen doen in samenwerking met de Rijks Universiteit Groningen. De kijk van de betrokken onderzoekers op onze animaties is van onschatbare waarde, lessen die we meenemen in nieuwe animatie en illustratie producties."

Bron: www.uitleganimatie.nl

4.2 Het project

Uitlegillustratie over de gasvoorraden in Nederland

Een van de bedrijven waar Uitleganimatie mee samenwerkt is een regionaal nieuwsblad. Dit nieuwsblad wil hiermee op een aanvullende manier hun lezers voorzien van informatie over actualiteiten. Over verschillende onderwerpen worden wekelijks uitlegillustraties gemaakt voor de lezers. Dit zijn vaak actuele en/of complexe onderwerpen die tevens door de lezers aangedragen kunnen worden.

Voor dit project is het volgende onderwerp gekozen: **de Nederlandse gasmarkt**. Nederland profiteert al een lange tijd van haar gasvoorraad. Wat gebeurt er als deze wegvalt? En waarom zette Nederland niet bijvoorbeeld zoals Noorwegen een vermogensfonds op in plaats van het geld direct uit te teven? Er zijn tal van richtingen te bedenken over de Nederlandse gasmarkt. De historie overzichtelijk in beeld, een blik op de toekomst? Of misschien een heel andere invalshoek.

Doelgroep

De doelgroep van het nieuwsblad is een overzichtelijke: het blad is onmisbaar voor iedereen die wil weten wat zich afspeelt in Friesland op het terrein van politiek, sport, cultuur en economie. Friesland zien we niet los van de rest van de wereld en daarom heeft de krant ook nadrukkelijk een wat wij noemen 'venster op de wereld' middels een selectie van het belangrijkste nieuws van buiten de provincie.

Het nieuwsblad heeft als taak de lezer blijvend aan zich te binden en moet er dagelijks voor zorgen dat-ie aantrekkelijk blijft. Op elk denkbaar (digitaal) podium. Dus is het scherper maken van de doelgroep voor je opdracht deze: iedereen die hier werkt, woont, leeft tussen van 25 en 40 jaar.

De opdracht

Op een heldere en illustratieve manier weergeven hoe de gasmarkt in Nederland is opgezet. Wat betekent het voor Nederland? Zijn er alternatieven?

Het eindproduct

De uitleganimatie/-illustratie (infographic) mag in drie mediavormen aangeleverd worden, als projectgroep maak je hier een keuze in. Namelijk in de vorm van:

- Een uitlegillustratie (infographic)
- Een uitleganimatie (maximaal 90 seconden)
- Een interactieve uitlegillustratie of -animatie (in HTML5)

Eisen

- De informatie die je verwerkt in de uitleg is 100% accuraat. Vermeld je bronnen en doe brononderzoek.
- Het verhaal is leidend, beelden zijn ondersteunend.
- Als je kiest voor print houdt dan rekening met de daar bij behorende eisen. Maak je illustratie op in CMYK en vector.
- Het product moet te plaatsen zijn voor het nieuwsblad (in de krant, op de website of in de app). Hou hier rekening mee met taalgebruik en visuele uitingen. Geen spelfouten!

Cadeautje

Tijdens de presentaties zijn wij zelf aanwezig maar ook iemand van het nieuwsblad. De beste uitlegillustratie (mits goed genoeg) wordt geplaatst in het nieuwsblad! Dit zou een vliegende start kunnen zijn voor je schoolloopbaan en staat goed op je portfolio.

4.3 Tussentijdse beoordeling

Halverwege het project wordt er een beoordeling georganiseerd binnen de community. Hier presenteer je je ideeën en concepten met je projectgroep aan de community. De feedback die je krijgt kun je goed gebruiken om je plannen bij te stellen.

4.4 Deadline

Op [dag en datum] tussen 14:00 uur en 16:00 uur dien je met je projectgroep de onderstaande producten aan te leveren in [ruimte]. WEES OP TIJD!! Deadline is deadline.

Inlevercriteria voor opdrachtgever

De projectgroep levert voor de opdrachtgever twee bestanden aan op een DVD:

- Projectrapport
- Eindproduct

Inlevercriteria ten behoeve van het integrale assessment

De projectgroep levert voor de docenten op een DVD aan:

- Projectrapport
- Projectdossier
- Mapje eindproduct(en)
- Mapje met POP's, reflecties en de competentiematrix
- Mapje met de individuele tussenproducten, schetsen en andere bewijsmaterialen ingedeeld per student.

De DVD's zijn voorzien van een verzorgde inlay met tenminste de groepscode en voor wie deze bedoeld is: 'docenten' of 'opdrachtgever'.

Het projectrapport bestaat uit:

- Een voorblad met daarop de namen van de groepsleden, groepsnaam, groepscode en tutor
- Een schutblad
- Samenvatting
- Voorwoord
- Inhoudsopgave met hoofdstukindeling en paginanummers
- Inleiding
- Deel I, het onderzoek
- Deel II, de conceptingfase
- Deel III, het designdocument
- Deel IV, de productiefase
- Deel V, qualitymonitoring, indien toegepast in het project
- Bronnenlijst volgens de APA-norm

Aandachtspunten

Het rapport is volgens de APA norm geschreven. In de teksten een verwijzing naar de bron, in de voetnoot van de pagina de uitgebreide bron en achterin het rapport een volledige bronnenlijst.

De verschillende onderdelen van het projectrapport dienen een heldere samenhang te hebben. Zorg dat de conclusies van de research als kader dienen voor de conceptingsfase, en de conceptuele uitwerkingen weer aansluiten bij de Designfase.

Taalgebruik

Alle schriftelijke uitingen richting docenten en opdrachtgevers moeten in correct Nederlands zijn opgesteld. Voor grammatica gebruikt de opleiding de website www.woordenlijst.org als uitgangspunt, voor stijl de website www.onzetaal.nl. Meestal gaan studenten de fout in met dt- fouten (stam+t verwarren met het voltooid deelwoord), spatieterreur (wat in het Nederlands een woord is als meerdere woorden schrijven door er spaties tussen de plaats), hun en zij en hullie daar gebruiken waar het niet hoort, als en dan verwarren, moeilijke of Engelse woorden gebruiken terwijl er eenvoudige Nederlandse woorden voor zijn en het onnodig gebruiken van woorden als 'om' en 'op'. Wanneer een ingeleverde tekst veel fouten heeft, mag een CMD-docent de volledige tekst afkeuren tijdens een assessment.

4.5 Eindpresentatie en Pitch

In de week na de deadline presenteer je met je projectgroep de plannen en het eindproduct voor je hele community tijdens de eindpresentaties. Hierbij zullen zowel communityeigenaar, als de andere groepen uit je community beoordelen welke groep het beste plan/product heeft ontwikkeld. Deze projectgroep zal de concurrentie

aangaan met de winnende groepen van de andere communities, tijdens een pitch voor de opdrachtgever.

Ondanks dat de opdrachtgevers alleen van de beste groepen een presentatie zien, worden de ingeleverde producten van alle projectgroepen aan de opdrachtgever overhandigd.

4.6 Assessments

De twee weken na de deadline zijn assessmentweken. In deze weken ga je aan de slag om beoordeeld te worden op je ontwikkeling, leerdoelen en eindproduct. Het beoordelen bij CMD gebeurt op veel verschillende manieren. In de propedeuse worden met name het individuele en integrale assessment ingezet.

Integrale assessments

Het integrale assessment is een groepsassessment. In anderhalf uur tijd word je in je projectgroep beoordeeld op de competenties research, concepting en design. Deze competenties worden op deze wijze beoordeeld omdat het een groepsproces is. Tijdens het integrale assessment wat anderhalf uur duurt zit je rond een grote tafel met je projectgroep en drie assessoren. In het rooster vind je de tijd en datum van het assessment.

Zorg voor een goede voorbereiding, neem al je bewijsmateriaal mee. Je kunt bijvoorbeeld denken aan schetsen, flip-over vellen van brainstorms, moodboards, mock-ups. Ook het hanteren van een spreekschema kan geen kwaad. Zo zorg je ervoor dat iedereen aan het woord komt en per competentie vertelt wat zijn/ haar leerdoelen zijn geweest en wat men ervan geleerd heeft. Het is erg belangrijk dat iedereen aan het woord komt! Anders kunnen de docenten niet goed beoordelen.

Het tijdschema van een integraal assessment ziet er als volgt uit:

- 30 minuten voorbereiding assessoren, studenten zijn hier niet bij aanwezig
- 5 minuten klaarleggen materialen door studenten: POP's en bewijsmateriaal
- 55 minuten spreektijd om leerdoelen, proces en resultaten toe te lichten
- 15 minuten overleggen docenten over beoordeling, studenten wachten even op de gang
- 10 minuten feedback
- 5 minuten reactie van studenten op de feedback

Individuele assessments

Deze assessments doe je (zoals het woord ook al zegt) individueel. Hier gaat het om een assessment waar jij zelf met een docent je persoonlijke leerdoelen bespreekt en aantoont dat je competent bent in de betreffende competentie. De competenties: Projectmanagement, Sharing, Communication en Growth and Reflection worden in een individueel assessment beoordeeld.

Een individueel assessment vraag je zelf aan bij de betreffende vakdocent. De duur van het assessment hangt af van het onderwerp en competentie.

Van alle assessments krijg je een beoordeling. Feedback krijg je in je mail toegestuurd en is terug te vinden op de CMD-site, de behaalde ects worden verwerkt in Educator.

PROJECTMANAGEMENT

De basis van (project)management

PROGRAMMA

- (Project)management
 - Competentie
 - Wat te doen...
 - Verdiepingscolleges
-

HET MANAGEMENT PROCES

- Het 'proces van het organiseren van middelen en sturen van activiteiten met als doel het bereiken van de doelstellingen van de organisatie'.
 - projectmanagement: 'tijdelijke samenwerking van mensen om binnen een bepaalde tijd een doel te bereiken binnen budget'.
-

Functies	Middelen	Processen
Productontwikkeling	Mensen	Vaststellen van doelstellingen
Bedrijfsvoering	Geld	Strategie bepalen
Marketing	Apparatuur	Sturing geven
Financieel	Informatie	

PVA OPSTELLEN

Zie ook <http://www.grit-projectmanagement.wolters.nl>.

A Algemeen, lay-out en taalgebruik van het plan van aanpak

Is het voorblad compleet?

- Bevat het de tekst: 'Plan van aanpak'?
- Bevat het de naam van het project?
- Bevat het eventueel een ondertitel?
- Bevat het de naam van de organisatie en de naam van de opdrachtgever?
- Bevat het de plaats en datum van gereedkomen van het plan van aanpak?
- Is het groepsnummer/de code van de projectgroep aanwezig?
- Bevat het de naam van de opdrachtnemer?
- Bevat het alle correcte namen van alle projectleden en hun correcte mailadres?

Lay-out

- Is een inhoudsopgave met paginnummers aanwezig?
- Zijn de hoofdstukken genummerd?
- Zijn de paginnummers op de bladzijden aanwezig?
- Zijn de hoofdstukken duidelijk aangegeven?
- Klopt de hoofdstukindeling met hoofdstuk 5 en zijn alle hoofdstukken aanwezig?

Taalgebruik

- Is het plan van aanpak helder geschreven?
- Wordt er correcte taal gebruikt (gebruik van spelling- en grammaticacontrole)?
- Is de taal zakelijk? (Een ik, jij, jullie!)
- Worden niet te lange zinnen gebruikt?
- Is het plan van aanpak 'puntig' geschreven, met een duidelijke structuur en opsommingen?
- Worden onbekende begrippen eerst uitgelegd alvorens ze worden gebruikt?
- Vindt geen rolwisseling plaats tijdens het plan van aanpak? Dat wil zeggen: wordt het plan van aanpak steeds vanuit dezelfde persoon bekeken?

- Briefing en dan...
- PVA = hulpmiddel
- Tien hoofdstukken
- Checklist via internet!!

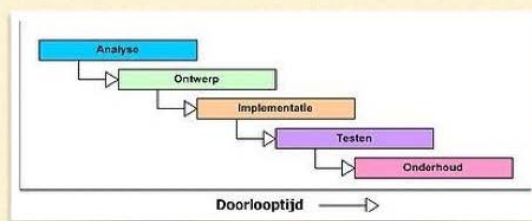
OORZAKEN VAN (MANAGEMENT) PROBLEMEN

"LACK OF DIRECTION, NOT LACK OF TIME, IS THE PROBLEM. WE ALL HAVE TWENTY-FOUR HOUR DAYS."

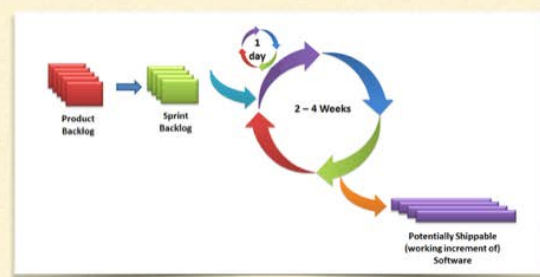
- Zig Ziglar
KushandWisdom

- Gebrek aan richting
- Motivatie problemen
- Persoonlijke beperkingen
- Oplossing: doelgericht werken en vooruitdenken, houdt het gezellig en heb aandacht voor het proces.

ONTWIKKELMETHODES

Waterval (traditioneel)

SCRUM (agile)

VERDIEPINGSCOLLEGES

- Workshop Leiderschap - *meer inzicht in je eigen leiderschap en hoe zet je dit optimaal in? (Amarins)*
- Workshop SCRUM
- Workshop Projectmanagement klassieke methode

GEBRUIK ALTIJD BRONNEN

Roel Grit: Projectmanagement
Pieter Jongerius: Get Agile!
www.scrummethodology.com
en vele anderen...
